Lieta Nr.C29 6598 12

C-1239/14

S P R I E D U M S

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2014.gada 3.aprīlī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa

tiesnese Sanita Rūtenberga,

ar tiesas sēžu sekretāri Mirdzu Eglīti,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu akciju sabiedrības "SEB banka" maza apmēra prasībā pret /pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/ par galvenā parāda, procentu un līgumsoda piedziņu.

Aprakstošā daļa

2012.gada 25.maijā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā saņemts akciju sabiedrības "SEB banka" prasības pieteikums maza apmēra prasībā pret /pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/ par galvenā parāda, procentu un līgumsoda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2003.gada 15.oktobrī starp prasītāju un atbildētāju /pers. A/ tika noslēgts studiju aizdevuma līgums Nr.6030027, ar kuru atbildētājai izsniegts aizdevums Ls 1200 apmērā. Saskaņā ar aizdevuma līgumu atbildētāja /pers. A/ apņēmās maksāt procentus par aizdevuma lietošanu. Aizdevuma atmaksāšanas sākuma termiņš tika noteikts divpadsmitais mēnesis pēc attiecīgās studiju programmas pabeigšanas vai trešais mēnesis pēc studiju pārtraukšanas. Aizdevuma atmaksa un procentu par aizdevuma lietošanu samaksa bija jāveic katra mēneša 14.datumā. Aizdevuma līgumā noteikts, ka gadījumā, ja aizņēmējs nokavē kādu no paredzētajiem maksājumiem, viņam jāmaksā līgumsods 0,1% dienā no savlaicīgi nesamaksātās summas. Atbildētāja kavēja līgumā noteiktos maksājumus vairāk kā sešus mēnešus, tāpēc saskaņā ar līguma 8.3.apakšpunktu banka vienpusēji atkāpās no līguma un pieprasīja aizņēmējai tūlītēju visu līguma saistību izpildi. 2011.gada 4.aprīlī prasītājs nosūtīja atbildētājai /pers. A/ paziņojumu par atkāpšanos no līguma, pieprasot nokārtot visas no līguma izrietošās saistības. Atbildētājas parādsaistības veido pamatparāds Ls 1020, procenti par aizdevuma lietošanu Ls 109,50 un līgumsods par kavētiem maksājumiem Ls 489,67. No aizdevuma līguma izrietošās saistības tika pastiprinātas ar /pers. B/ galvojuma līgumu Nr.G6030027/1 un /pers. C/ galvojuma līgumu Nr.G6030027/2. Galvinieki solidāri ar atbildētāju galvoja par atbildētāja saistību izpildi, uzņemoties saistību kā pats parādnieks. Saskaņā ar līgumu 2.daļas 3.2.apakšpunktu, ja aizdevuma līgumā noteiktajā termiņā parādnieks nesamaksā kreditoram tam pienākošās saistības, galvinieks apņemas atbildētāja vietā pilnībā samaksāt atbildētāja saistības, atlīdzināt zaudējumus un tiesu izdevumus. Prasītājs lūdz tiesu piedzīt no solidāri no atbildētājiem par labu prasītājam 1619,17 Ls, noteikt prasītāja tiesību saņemt likumiskos sešus procentus gadā no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas par laiku līdz sprieduma izpildei.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1692., 1698., 1699., 1716., 1720., 1943., 1946.pantu.

Prasītāja pārstāvis tiesas sēdē neieradās un rakstveidā lūdza tiesu izskatīt lietu bez prasītāja pārstāvja piedalīšanās, norādot, ka celto prasību uztur pilnā apmērā. Atbildētāji tiesas sēdē neieradās, lai gan atbildētājiem tika nosūtītas tiesas pavēstes uz deklarēto dzīvesvietu. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.panta piekto daļu fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē. Civilprocesa likuma 74.panta septītās daļas 2.punkts noteic, ka pušu pienākums ir savlaicīgi rakstveidā paziņot par iemesliem, kuru dēļ nevar ierasties uz tiesas sēdi, iesniedzot par to pierādījumus. Lieta tika izskatīta bez prasītāja pārstāvja un atbildētāju piedalīšanās saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmās daļas noteikumiem.

Motīvu daļa

Novērtējot civillietā iesniegtos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka celtā prasība ir daļēji apmierināma.

Civillikuma 1402.pants noteic, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

2003.gada 15.oktobrī starp prasītāju un atbildētāju /pers. A/ noslēgts Studiju aizdevuma līgums Nr.6030027, ar kuru atbildētāja /pers. A/ saņēma aizdevumu 1200 Ls apmērā studiju maksas samaksai. (lietas 9.-12.lapa) Latvijas Republikas Ministru kabineta 2001.gada 29.maija noteikumu Nr.220 „Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu" 48.1.apakšpunktā noteikts, ka kredītus, kuru kopējā summa pārsniedz 1000 Ls, kredīta ņēmējs atmaksā kredītiestādei desmit gadu laikā, katru gadu atmaksājot vienu desmito daļu no kopējās kredītu summas un kredītu procentus.

Saskaņā ar Civillikuma 1934.pantu ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu pienākums maksāt procentus pamatojas uz tiesisku darījumu vai likumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Civillikuma 1589.pantā ir noteikts, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, ja tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos pieļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi nolīgta.

Saskaņā ar studiju aizdevuma līguma 8.3.apakšpunktu, kurā noteikta aizdevēja tiesība vienpusēji no līguma atkāpties un pieprasīt aizņēmējam tūlītēju visu līguma saistību izpildi, ja aizņēmējs sešu mēnešu laikā nav veicis vairāk kā vienu maksājumu saskaņā ar grafiku, 2011.gada 4.aprīlī prasītājs nosūtīja atbildētājai /pers. A/ paziņojumu par atkāpšanos no aizdevuma līguma un pieprasīja nokārtot visas no līguma izrietošās saistības. (lietas 65.-67.lapa)

Saskaņā ar prasītāja iesniegto aprēķinu atbildētāja /pers. A/ nav atmaksājusi aizdevuma pamatsummu 1020 LVL jeb 1451,33 EUR.

Saskaņā ar studiju aizdevuma līguma 2.daļas 3.1.2.apakšpunktu procentu likme noteikta 5% gadā ar divpadsmito mēnesi pēc studiju pabeigšanas vai trešo mēnesi pēc studiju pārtraukšanas, maksājot procentus katra mēneša 14.datumā. Saskaņā ar prasītāja iesniegto aprēķinu atbildētāja /pers. A/ nav atmaksājusi līgumiskos procentus par aizdevuma lietošanu, kas izriet no studiju aizdevuma līguma, 109,50 LVL jeb 155,80 EUR par laiku no 2008.gada 14.oktobra līdz 2011.gada 4.aprīlim. Līgumiskie procenti aprēķināti līdz līguma izbeigšanas dienai, kas atbilst judikatūrai, t.i., Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 30.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-644/2013 paustajām atziņām, ka līgumiskie procenti piedzenami par līguma darbības laiku.

Saskaņā ar Civillikuma 1717.pantu (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.decembrim) līgumsodu var pievienot katram līgumam, un to var noteikt ne vien naudā, bet arī citās vērtībās; līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas. Civillikuma 1720.panta 2.punkts noteic, ka kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.

Saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 7.punktu aizņēmējam par nolīgto maksājumu atmaksas kavējumu jāmaksā līgumsods 0,1% dienā no neatmaksātās (nokavētās) summas par nokavējuma laiku, ja aizņēmējs nokavē kādu no Grafikā paredzētajiem maksājumiem. Vērtējot prasījumu par līgumsoda piedziņu, tiesa ņem vērā judikatūru. Augstākās tiesas Senāts 2013.gada 30.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-644/2013 paudis atziņu, ka līgumsods piedzenams par līguma darbības laiku. Saskaņā ar prasītāja iesniegto aprēķinu par aizdevuma līguma pamatsummas samaksas kavējumu aprēķināts līgumsods 546,18 LVL par laiku no 2007.gada 14.jūnija līdz 2012.gada 14.martam. Prasība daļā par līgumsoda piedziņu apmierināma daļēji, piedzenot līgumsodu par studiju aizdevuma līguma saistību nepienācīgu izpildi 152,94 LVL par laiku no 2007.gada 14.jūnija līdz 2011.gada 4.aprīlim.

Prasītājs cēlis prasību par parāda solidāru piedziņu no aizņēmēja /pers. A/ un galviniekiem /pers. B/ un /pers. C/. 2003.gada 6.novembrī starp prasītāju un /pers. B/ un 2003.gada 10.novembrī starp prasītāju un /pers. C/ noslēgti galvojuma līgumi, ar kuriem atbildētāji /pers. B/ un /pers. C/ uzņēmās saistību atbildēt par /pers. A/ saistību, kas izriet no 2013.gada 15.oktobra studiju aizdevuma līguma. Saskaņā ar galvojuma līgumu 2.daļas 3.2.apakšpunktu, ja aizdevuma līgumā noteiktajā termiņā parādnieks nesamaksā kreditoram tam pienākošās saistības, galvinieks apņemas atbildētāja vietā pilnībā samaksāt atbildētāja saistības, atlīdzināt zaudējumus un tiesu izdevumus. Galvojuma līgumu 4.1.apakšpunktā noteikts, ka galvinieks uzņemas saistības kā pats parādnieks. Galvojuma līgumu 4.3.apakšpunktā galvinieki uzņēmās kopā ar aizņēmēju solidāru saistību atbildēt kreditoram par parāda samaksu, kā arī par aizņēmēja vainas vai nokavējuma dēļ nodarītajiem zaudējumiem un tiesas izdevumiem.

(lietas 68.-71.lapa)

Saskaņā ar Civillikuma 1692.pantu galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no viņas parāda. Saskaņā ar Civillikuma 1698.pantu galvinieks atbild ne vien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesu izdevumiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1702.pantu, kad pret galvinieku ceļ prasību, viņš var prasīt, lai kreditors griežas ar to papriekš pie galvenā parādnieka, ja piedziņa no tā izdarāma tikpat sekmīgi un viegli. Šī tiesība atkrīt, ja galvinieks noteikti no tās atteicies. Par tādu atteikšanos uzskatāms jau tas, ja galvinieks uzņemas saistību kā pats parādnieks.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 5.panta sestajai daļai, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru. Vērtējot jautājumu par solidāru saistību nodibināšanu, tiesa ņem vērā Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 14.jūnija spriedumā lietā Nr.SKC-161/2013 paustās atziņas. Šajā spriedumā Augstākās tiesas Senāts norādījis, ka, „..vērtējot, vai galvenais parādnieks un galvinieks ir solidāri atbildīgi par aizdevuma līguma saistību izpildīšanu, jāņem vērā galvojuma būtība. Ja kāda naudas summa tiktu

aizdota nedalīti divām personām, tad nebūtu loģiski vienu uzskatīt par parādnieku, bet otru - par galvinieku. Abiem būtu jābūt solidāriem parādniekiem no paša sākuma. Iespējama arī kopīga aizņemšanās, nosakot katra daļu, piemēram, katram puse. Šādu saistību vēlāk aizņēmēji ar atsevišķu līgumu var pārveidot par solidāru un par to paziņot kreditoram. Solidārais parādnieks pēc tam, kad apmierinājis kreditora prasījumu, var prasīt no pārējiem atbilstošu atlīdzību (Civillikuma 1686.pants). Divu solidāru parādnieku gadījumā tas nozīmē atlīdzināto summu dalīt uz pusēm. Turpretim galvojuma attiecībās atbilstoši Civillikuma 1692.pantam galvinieks, kas sedzis parādu, var no galvenā parādnieka prasīt regresa kārtībā visu samaksāto. Galvojuma un solidārām saistībām kopēja ir tāda iezīme, ka prasījumu var vērst gan pret vienu, gan otru (pie tam galvojumā tas nav vispārējs noteikums), un to varētu saukt par procesuālu līdzību, taču ekonomiski, no materiālo tiesību viedokļa, atšķirība ir būtiska: solidāri saistītie nes atbildību, ko vēlāk dala savā starpā, turpretim galvojumā galvinieks pilda akcesoru saistību, kas ļauj lietot regresa prasību pilnā apmērā." Augstākās tiesas Senāts atzinis, ka „..galvojuma līgumā expressis verbis iekļautais nosacījums, ka galvinieks kopā ar parādnieku uzņemas solidāras saistības pret banku, nevar mainīt galvojuma institūta akcesoro raksturu un nodibināt solidāru saistību".

Tiesa secina, ka izskatāmajā lietā līgums par solidāras saistības nodibināšanu starp aizņēmēju un galviniekiem nav noslēgts, un atzīst, ka /pers. B/ un /pers. C/ galvojums ir akcesora saistība, kas ļauj izmantot regresa prasību pilnā apmērā. Nekonstatējot aizņēmēja un galvinieku solidāru atbildību, galvinieki ir subsidiāri atbildīgi par aizņēmēja saistības izpildi. Prasība daļā par parāda solidāru piedziņu no aizņēmēja un galviniekiem ir noraidāma. Saskaņā ar Civillikuma 1699.pantu parāds piedzenams no galviniekiem solidāri.

Saskaņā ar Euro ieviešanas kārtības likuma 6.pantu, konvertējot latu uz euro pēc Padomes noteiktā maiņas kursa 1 euro = 0,702804 lati, no atbildētāja /pers. A/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā – solidāri no /pers. B/ un /pers. C/ piedzenams galvenais parāds 1451,33 EUR, procenti par aizdevuma lietošanu par laiku līdz 2011.gada 4.aprīlim 155,80 EUR un līgumsods par laiku līdz 2011.gada 4.aprīlim 217,61 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.panta noteikumiem, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, kā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētājiem par labu prasītājam jāpiedzen tiesas izdevumi proporcionāli apmierinātā prasījuma apmēram – valsts nodeva 157,06 LVL (223,48 EUR) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,70 LVL (10,96 EUR).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu un 42.panta pirmo daļu no atbildētājiem valsts ienākumos jāpiedzen iepriekš nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,84 EUR (18,80 EUR – 10,96 EUR).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.1 panta noteikumiem nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 93., 97., 189., 190.pantu tiesa

n o s p r i e d a :

Prasību daļēji apmierināt.

Piedzīt no /pers. A/ (personas kods /personas kods/), bet piedziņas neiespējamības gadījumā-solidāri no /pers. B/ (personas kods /personas kods/) un /pers. C/ (personas kods /personas kods/) par labu akciju sabiedrībai "SEB banka" (reģistrācijas numurs 40003151743) galveno parādu 1451,33 EUR, procentus par aizdevuma lietošanu par laiku līdz 2011.gada 4.aprīlim 155,80 EUR, līgumsodu par laiku līdz 2011.gada 4.aprīlim 217,61 EUR un tiesas izdevumus 234,44 EUR, kopā 2059,18 EUR.

Pārējā daļā prasību noraidīt.

Piedzīt no /pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/ valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,61 EUR no katra, iemaksājot kontā Nr.LV 51 TREL 2190 4580 19000, saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELL V 22, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi lietā Nr.C-1239/14, un maksājuma dokumentu iesniedzot Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pilna sprieduma sagatavošanas datums ir 2014.gada 17.aprīlis.

Pilns spriedums faktiski sagatavots 2014.gada 30.aprīlī.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese Sanita Rūtenberga